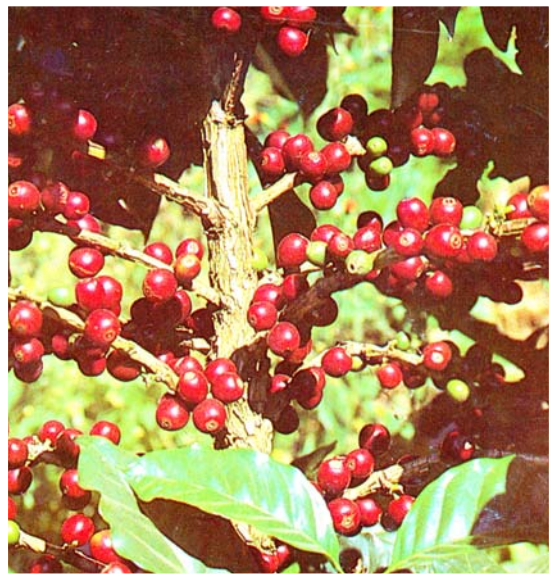

เอกสารเพื่อการถ่ายทอดเทคโนโลยี

 ชุดความรู้ และเทคโนโลยี **การพัฒนาที่ดิน**

สำนักนิเทศและถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

การปรับปรุงบำรุงดินเพื่อเพิ่มผลผลิตกาแฟ

กาแฟ เป็นพืชเศรษฐกิจของประเทศไทยที่ผลิตแล้วส่งออกต่างประเทศถึง 70 เปอร์เซ็นต์ เป็นพืชที่มีการแข่งขันกับต่างประเทศสูง ปลูกกันมากในพื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทย ผลผลิตส่วนใหญ่ใช้เป็นวัตถุดิบป้อนโรงงานอุตสาหกรรม เพื่อแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ใช้ในการบริโภค

กาแฟ เป็นสินค้าเกษตรส่งออกของไทยที่มีปัญหาทางด้านคุณภาพ การปฏิบัติดูแลรักษาต้นกาแฟ และการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวที่ไม่ถูกต้อง เป็นปัจจัยที่สำคัญเป็นอย่างมากต่อคุณภาพของกาแฟ แม้ว่ากาแฟโรบัสต้าจะเป็นพืชที่มีการเก็บเกี่ยวเพียงปีละครั้ง และช่วงเวลาเก็บเกี่ยวสั้นๆ เพียง 2-3 เดือน การปฏิบัติดูแลรักษาในระหว่างปีมีความสำคัญ แต่การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวและการตากแห้งเป็น

เรื่องสำคัญมาก ด้วยเหตุนี้จึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาคุณภาพของกาแฟให้มีคุณภาพที่ดีตรงตามมาตรฐานกำหนด ไม่มีปัญหาทางด้านสุขอนามัยและสุขอนามัยพืชเป็นที่ยอมรับของนานาประเทศ และต้องมีการเพิ่มผลผลิตต่อไร่ และลดต้นทุนการผลิตต่อไร่ของเกษตรกรผู้ปลูกด้วย

การปรับปรุงบำรุงดินและการใส่ปุ๋ยเคมี

1. การปลูกพืชปุ๋ยสดคลุมดิน

การปลูกพืชคลุมดินระหว่างแถวต้นกาแฟ วัตถุประสงค์เพื่อป้องกันกำจัดวัชพืช ป้องกันการชะล้างพังทลาย ช่วยรักษาความชุ่มชื้นของหน้าดิน และช่วยเพิ่มอินทรีย์วัตถุ และธาตุอาหารของพืชในดิน พืชคลุมดินที่ใช้ปลูกส่วนมากเป็นพืชตระกูลถั่ว ได้แก่ คาโลไบโกเนียมและเซนโตรซิมา ใช้เมล็ดพันธุ์อัตรา 1 กิโลกรัมต่อพื้นที่ปลูกกาแฟ 1 ไร่ ยกเว้นในพื้นที่แห้งแล้งใช้อัตรา 1.5 กิโลกรัมต่อไร่

การปลูกพืชคลุมดินให้ใช้จอบขุดดินเป็นร่องลึกประมาณ 2-3 นิ้ว ให้เป็นแถว 3 แถว โดยให้แถวริมที่อยู่ชิดแถวกาแฟอยู่ห่างจากแถวต้นกาแฟข้างละ 2 เมตร ส่วนแถวกลางให้อยู่ระหว่างกลางของแถวริมทั้งสองนำเมล็ดพืชคลุมดินโรยลงในร่องแล้วเกลี่ยดินกลบเมล็ด การปลูกพืชคลุมดินนี้จะลงมือปลูกพืชคลุมดินก่อนหรือจะปลูกพร้อมๆกับปลูกกาแฟหรือหลังปลูกกาแฟแล้วก็ได้ แต่เพื่อความสะดวกและง่ายต่อการกำจัดวัชพืช ควรปลูกพืชคลุมดินหลังจากได้เตรียมดินวางแนว และกระะยะปลูกกาแฟเสร็จเรียบร้อยแล้ว

กรมวิชาการ
ศูนย์ปฏิบัติการไทย

www.ladd.go.th

การปรับปรุงบำรุงดินเพื่อเพิ่มผลผลิตกาแฟ

2. การใช้ปุ๋ยคอกและปุ๋ยหมัก

การปลูกกาแฟจะปลูกเป็นหลุม เตรียมหลุมปลูกกาแฟมีขนาด กว้างxยาวxลึก ประมาณ 50x50x50 เซนติเมตร เมื่อขุดหลุมแล้วทำการรองก้นหลุมด้วยปุ๋ยคอก 3 กิโลกรัมต่อต้น คลุกเคล้าให้เข้ากันดีกับดินก้นหลุม และใส่ปุ๋ยหมัก 5 กิโลกรัมต่อต้นผสมกับดินในหลุม

ปลูกหญ้าแฝกเป็นวงกลมล้อมรอบต้นกาแฟ 2 วง หญ้าแฝกวงแรกปลูกห่างจากหลุมกาแฟ เฉลี่ย 30 เซนติเมตร หญ้าแฝกวงที่สองห่างจากวงแรก 50 เซนติเมตร จะปลูกก่อนหรือหลังกาแฟก็ได้ ให้ใช้หญ้าแฝกพันธุ์ลู่มตามที่เหมาะสม

ในการเตรียมพื้นที่ เมื่อดันหญ้าแฝกมีอายุ 4-6 เดือน สามารถตัดใบคลุมโคนต้นกาแฟได้ และเมื่อรัศมีทรงพุ่มของต้นกาแฟเจริญเติบโตมาถึงหญ้าแฝกวงแรก ให้แฉะต้นหญ้าแฝกวงแรกออกนำมาขยายพันธุ์ปลูกเป็นวงที่สาม โดยปลูกห่างจากวงที่สอง 50 เซนติเมตร ทำเช่นนี้ทุกครั้งเมื่อทรงพุ่มกาแฟไปถึงวงหญ้าแฝก เมื่อดันกาแฟเจริญเต็มที่จึงหยุดขยายวงปลูกหญ้าแฝก

3. การใส่ปุ๋ย

ปุ๋ยเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญที่มีผลต่อการเจริญเติบโต และการให้ผลผลิตของต้นกาแฟ การใส่ปุ๋ยที่ถูกต้องเหมาะสมจะมีผลต่อการลดต้นทุนการผลิตและการยกระดับคุณภาพผลผลิตกาแฟอย่างชัดเจน ซึ่งวิธีการดำเนินงานมีดังนี้

3.1 การให้ปุ๋ยต้นกาแฟที่ยังไม่ให้ผลผลิต

โดยในระหว่างปีที่ 1 ถึงปีที่ 2 จะเป็นช่วงที่ต้นกาแฟยังไม่ให้ผลผลิต การให้ปุ๋ยในระยะนี้ จะใช้ปุ๋ยสูตร 15-15-15 อัตรา 20 กรัม/ต้น/ปี และปุ๋ยหมักอัตรา 20 กิโลกรัม/ต้น/ปี แบ่งใส่ 2 ครั้ง ในช่วงต้นฤดูฝนและกลางฤดูฝน

3.2 การให้ปุ๋ยแก่ต้นกาแฟที่ให้ผลผลิตแล้ว

โดยการให้ปุ๋ยแก่ต้นกาแฟที่มีอายุตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไปนั้น จะใช้ปุ๋ยสูตร 13-31-21 อัตรา 500 กรัม/ต้น/ปี แบ่งใส่ 2 ครั้ง

ในช่วงต้นฤดูฝนและกลางฤดูฝน และปุ๋ยหมักอัตรา 20 กิโลกรัม/ต้น/ปี แบ่งใส่ 2 ครั้ง ในช่วงกลางฤดูฝนและปลายฤดูฝน

4. การใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์

จะสามารถลดปริมาณการใช้ปุ๋ยเคมีลงได้จากเดิม 20-40 เปอร์เซ็นต์ ■

ข้อมูลจาก : คู่มือการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตและการใช้ปุ๋ยที่เหมาะสมกับสภาพดินและชนิดพืช
กรมพัฒนาที่ดิน มกราคม 2549

สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่

- สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1-12
- กรมพัฒนาที่ดิน ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กทม 10900 โทร 0-2579-8515

หรือที่